

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/i. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 din za izposoditev 80 din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davok posebej. Pošt. šek. rač. 11.153. Telefon 4586

Vprašanje napredovanj

Mnogo je vprašanj, ki se celokupno učiteljstvo zanja, in se učiteljska organizacija zavzema za njihovo rešitev; med najaktualnejša pa brez dvoma spadajo naša napredovanja. Od časa, ko je bilo ukinjeno avtomatično napredovanje, se stalno naglašuje potreba po pravični rešitvi tega bolečega problema.

Zakon o uradnikih prenaša pravico izvedbe napredovanj osebno na gospoda ministra, toda istočasno predvideva v drugih členih tudi rangno listo in vsebuje tudi določila, kako se ima ta rangna lista sestaviti in voditi. To naj bi bilo nadomestilo za naše avtomatično napredovanje. Da bi se preprečila vsaka krivica, določa uradniški zakon celo to, da ima vsak uradnik vpogled v rangno listo in s tem seveda tudi možnost uvedbe postopka za izvedbo popravkov, če v tej rangni listi ni pravilno uvrščen.

S temi določili o rangni listi je zakonodavec jasno pokazal, da je nujno potrebno napredovanje učiteljstva po nekem vnaprej določenem redu. Na ta način je tudi pravica svobodnega presojanja resornega ministra omejena in je ministrstvo pri izvedbi napredovanj vezano na določila, ki po svoji vsebini jamčijo, da se bodo izvrševala napredovanja na način, ki izključuje vsako protekcijo, pa tudi vsako zapostavljanje. Po ukinitvi avtomatičnega napredovanja so bila ta določila nujna, ker so le na njihovi osnovi od napredovanj izključeni vsi mogoči vplivi, predvsem strankarsko politični. To pa je edino pravilna osnova in tudi garancija, da se pri tako važni uradni zadevi kot so napredovanja, ohranijo moralni temelji celotnega postopka. In vera v pravilno in striktno izvajanje navedenih zakonitih določil bi morala biti učiteljstvu ohranjena. Res je sicer, da kljub zakonitim določilom učiteljstvo do danes še nima rangne liste, in čeprav še ni izšel pravilnik za njeno vodenje, vendar osnovni temelji za izvedbo napredovanj obstojajo, ker jih zakon določa in že samo to dejstvo bi moralo zadostovati.

Vse to so razlogi, ki nas upravičujejo smatrati, da je protizakonito, če se napredovanja ne izvršujejo po času čakanja prosilcev v isti skupini, marveč se upoštevajo najrazličnejši drugi vidiki. Ne more nam biti vseeno, ali se zakonita določila, ki so celoti le v prid, ne izvajajo, in to samo v korist posameznikov. In prav iz tega razloga naglašamo vsebinsko teh določil, ki morajo biti trdna moralna osnova pravični izvedbi sedaj tako zelo omejenih napredovanj. Ako pa ta osnova pade in se izvršujejo napredovanja po sistemu, ki je zakonitim določilom nasproten, tedaj to vpliva na vse učiteljstvo naravnost porazno, ga materialno oškoduje, ga demoralizira in mu jemlje voljo do dela, ker pač uvideva, da kvalitetnejše delo in boljša kvalifikacija ter starost so prestali biti pogoj za prvenstveno pravico do napredovanja. — Ali je mogoče predvideti kvarne posledice, ki jim je povod tak nepravilen in nepravilčen postopek? Kdor se poglubi v jedro tega vprašanja in ga skuša razvozlati s povsem psiho-loškega vidika, ne bo prišel do rožnatih pogledov v bodočnost.

Učiteljska organizacija, ki stalno prisluškuje odmevom raznih takih postopkov in sistemov, je že takoj v početku spoznala nujno potrebo striktnega postopka po zakonitih določilih pri učiteljskih napredovanjih. Zaradi tega je že opetovano v deputacijah, s predstavkami in po svojem stanovskem tisku opozorila odločujoče činitelje na nujnost, da se postavi izvedba napredovanj na one moralne temelje, ki jih označuje zakon. Vse to je delala v prepričanju, da služi dobri stvari, delala in se trudila izposlovati uspehe, da prepreči kvarne vplive demoralizacije stanu, ki mu pripada med mladino in narodom vloga vzgojitelja. In kakšen naj bo naraščaj in kakšen naj bo narod, ki ga bodo vzgajali zagrenjeni in demoralizirani vzgojitelji?

Svoj apel ponavljamo z ozirom na zadnja napredovanja, ki niso izvedena po principih, zapodanih v zakonu, katere smo še posebej naglasili v začetku tega članka. Vse to kaže, da je ostalo vse pri starem in da so ostale brezuspešne naše opozoritve in naši apeli, naj se postavijo napredovanja na etično osnovo in se izvajajo v duhu zakona. Ne moremo si tolmačiti, kako je mogoče prezreti tako tehtne in upravičene opozoritve in apele v trenutku, ko gre res za dobro in koristno stvar. Ko ponavljamo svoj klic in opozarjamo na moralne temelje izvedbe napredovanj, naglašavamo, da so ti nujno potrebni, da učiteljstvo ne zgubi vere v objektivnost, ker sta poštenost in pravica tisti, ki ustvarjata zadovoljstvo, kar je predpogoj za požrtvovalno delo učiteljstva. In prav to delo je v današnjih časih potrebno bolj kakor kdaj koli prej.

Kriterij današnjih napredovanj

Mogoče bo kdo rekel: »Kaj le toliko piše Učit. tovariš o napredovanjih?« Res je, o naših napredovanjih je bilo že toliko govora, da so pač upravičene besede, ki jih je izrekel slovenski poslanec pri proračunski debati v narodni skupščini: »Ta (napredovanja) so tako samo po sebi umevne stvari, da bi bil čas, da bi o tem ne bilo treba v naši javnosti več govoriti.«

Zalibog, da se moramo vedno znova vračati k temu perečemu vprašanju. V zadnji številki Učit. tov. sem omenil, da so bila napredovanja v vseh strokah drž. uslužbenstva in da so pri pošti dosegla število 200, kar znaša 20 % vsega uradniškega kadra. Če je lahko napredovalo 20 % uradnikov poštne stroke, tedaj je možno in pravično, da napreduje tudi 20 % učiteljstva, ter je končno čas, da pride tudi učiteljstvo na vrsto. Naša želja in tiho upanje se nam je končno izpolnilo. V časopisu lahko čitamo, da je napredovalo nekaj ljudskošolskih učiteljev. Ne morem mimo teh napredovanj, ne da bi podčrtal dvoje stvari.

Prvič. Napredovalo je tako malo število učiteljstva, da skoro ne moremo govoriti o večjih napredovanjih. Za ilustracijo navajam sledečo statistiko:

Na napredovanje	Napredovalo	v %
čaka	je	
Pripravnikov 400	10	2,5 %
IX. skupine 510	18	3,5 %
VIII. " 770	38	5 %
VII. " 790	40	5 %
VI. " 1100	10	0,9 %
Skupaj	2570	116
		4,5 %

Dočim je v poštni stroki napredovalo 20 odstotkov od vsega uradništva, je pri učitelj-

stvu napredovalo le 4,5 % od upravičencev ali 2,5 % od vsega učiteljstva. Račun nam namreč pokaže, da je pri učiteljstvu napredovala le ena desetina. To je porazna številka, zato upravičeno upamo, da bodo glavna napredovanja šele sledila.

Drugič. Ze v zadnji številki sem napisal, da je sedanji kriterij napredovanj, da napredujejo tisti, ki so po rangni listi najstarejši, t. j. ki najdalj čakajo v nižji skupini. Če že ni mogoče izvesti avtomatičnih napredovanj, tedaj se naj vršijo po starostni vrsti. V svrhu strogo objektivnih napredovanj je tudi naša sekcija sestavila rangno listo. Izgleda pa, da se pri napredovanjih premalo upošteva, kar povzroča jezo in zagrenjenost. Današnja napredovanja namreč sploh ne upoštevajo čakalno dobo. Ne bom se spuščal v podrobnosti, navedel bom le nekaj zanimivih primerov: Napredovali so učitelji najrazličnejših datumov, tako da dobi čitatelj vtis, da je izbirala boginja sreče ali pa »strici«. Naj si vsakdo tolmači to kakor si hoče, mislim da si bomo v presoji vsi edini. Tako so napredovali v višjo skupino učitelji, ki so prišli v predhodno skupino aprila ali oktobra 1932., februarja ali novembra 1933, ali celo januarja 1934! Tako je napredoval učitelj, ki je prišel v predhodno skupino januarja 1934., ter je imel pravico na višjo skupino januarja 1938. Čakal je torej 1 leto in 4 mesece, drugi pa čakajo od leta 1932., t. j. 3 leta in pol!

Upajmo, da sledijo v kratkem večja napredovanja, ki bodo upoštevala vse, ki so bili zapostavljeni. Priti morajo na vrsto vsi, ki čakajo več kot 1 ali 2 leti. Upoštevati pa morajo edino merodajen kriterij — dolžino službe v nižji oz. predhodni skupini. Naša edina zahteva je — pravična in objektivna napredovanja.

Ali je učitelju potrebna strokovna izobrazba iz raznih panog kmetijstva

Prave kmetijske strokovnjake v našo vas!

Kaj naj rečem? Gotovo najprej to, da se takšna in slična vprašanja in polemike ponavljajo pri nas od časa do časa pod različnimi naslovi že desetletja in da se bo ta »problema« čez nekoliko let brez dvoma zopet povrnili v slovenske dnevice predale, da ga nekoliko prevetrimo. Tudi razne resolucije, v kolikor se tičejo učiteljevega dela v kmetiskem podeželju, niso nič novega, in niti zahteva, da mora učitelj ljudske šole na kmetih izvirati neposredno iz kmetijskih razmer, ali kakor se sliši lepše, s »kmetске grude«, ker da bi bil le takšen direkten kmetijski potomec najboljši, če ne edini delavec za kmeta, nima na sebi mnogo originalnega, saj jo lahko zasledimo v določenem krogu slovenske meščanske družbe vedno, kadar koli se je govorilo, se govori in se bo z nje stališča sploh govorilo o slovenskem učitelju. Pripomnim pa naj, dasi le mimo grede, da se s tega stališča kmetjsko vprašanje niti v prvi vrsti ne načenja, kajti praktično življenje je dokazalo, da je kmetjsko vprašanje, kot skupele cele vrste gospodarskih, socialnih in kulturnih problemov naše vasi, le podrejenega, drugotnega pomena. Zato ima zahteva po učiteljevem direktnem kmetiskem poreklu ali otipljivo politično tendenco, ali pa v nepoučenosti ne vidi čudna zahteva žive in zadosti jasne resnice, da slovenski učitelj ni potomec slovenskih fevdalcev, niti sin ali hči slovenskih pridobitnikov, gospodarstvenikov in denarnikov (trgovcev, advokatov i. sl.), temveč otrok slovenskega delovnega ljudstva, kmetov, bajtarjev, delavcev. Slovensko zemljo posedujejo večinoma mali kmetje, skoraj bajtarji, in delavci, kmetjski kakor industrijski; in iz te plasti izvira najizrazitejši delavec našega kmetjsko-bajtarsko-delavskega naroda: učitelj. Kar tiče izvora učiteljevega, bi bilo torej vse v redu. Govoriti ali pisati toliko o vprašanju kmetijske strokovne izobrazbe učiteljstva pa je — ne morem si kaj, da ne bi tega izrazil — čisto odveč in mi je prav žal, da smo razdirali, da razdiramo in da bomo tudi v prihodnosti na račun tega »vprašanja« razdrli marsikatero nepotrebno besedo.

Bodimo si že enkrat na jasnem, katero je naše poslanstvo! Tudi v kmetiskem podeželju bodi vsemu našemu delu osrednja točka: šola in plodonosno delo v šoli med šolsko in šoli odraslo mladino. Privatno je pač vsakdo lahko kar koli hoče, recimo odličen vrtnar, slikar, govornik, režiser, sadjar itd., itd., s svojo sposobnostjo in ljubeznijo do stvari lahko mnogo, mnogo koristi ljudstvu, v kolikor se pač v tej dobi propadajočega gospodarstva more sploh komu koristiti; toda osrednje torišče vsega dela, ki mu je posvetiti vse srce in dušo, bodi pri našem poklicnem delu človek — šolski otrok, radi katerega smo poklicani v šolo in kateremu je pred vsemi drugimi poglobiti se v najtemeljitejši študij. Pe-

dagoško delo, a s tem delom v zvezi je, kdor mu hoče zadostiti, kakor vemo, mnogo, mnogo truda in naporov, naj absorbira celega človeka — učitelja. Mislim, da se je slovensko učiteljstvo v veliki meri posvetilo pedagoškemu delu tudi v našem podeželju in da ravno pri tem udejstvovanju pogreša mnogo svoje strokovne izobrazbe, katere jim je premalo nudila učiteljska šola. Vsemu so krive pač razmere. In odveč bi pač bilo načenjati sedaj

Turneja Učiteljskega pevskega zbora „Emil Adamič“ po Bosni in Dalmaciji

(Nadaljevanje in konec.)

Po šesturni vožnji smo prispeli v Mostar. Na postaji učiteljstvo in mnogo drugega občinstva. Dež, ki nas je spremljal pri vseh sprejemih, je tudi začel rositi. Tov. Krsto Škubonja, predsednik sreskega društva za Mostar, je izrekel našim pevcem iskreno in tovariško dobrodošlico. Odgovoril mu je član zbora tov. Radovan Gobec. Mostarski tovariši so odpeljali naše pevce in pevke v mestno kopališče, ki je po svoji velikosti in lepoti menda edino na Balkanu. Voda je osvežila naše pevce, da so bili dobro razpoloženi za večerni nastop, ki se je vršil v lepi dvorani Oficirskega doma ob mnogoštevilni udeležbi zelo hvaležne publike. Koncert so posestili komandant armije, poveljnik divizije, sreski načelnik in mnogo drugih odličnikov. Več pesmi je moral zbor ponoviti, a tovariši so nam stiskali od veselja naše roke. Naš uspeh je bil tudi njihov uspeh!

Družabni večer je bil zaradi hitrega odhoda pevcev zelo kratek, a zato tem priskrnejši in tovariški. Med naše pevce in pevke so se posedli tovariši in tovarišice iz Mostarja; pa tudi nekaj naših rojakov, ki že več let prebivajo v tem mestu, nam je delalo družbo. Veselja je bilo čez mero dovolj. Prvi je govoril na tem sestanku predsednik sreskega društva, tov. K. Škubonja. Govoril je o vlogi nacionalnega učitelja v naši državi ter o pomenu pesmi za naše osvobojenje. Na koncu je predlagal, da se odpošlje predsedniku JUU tov. Ivanu Dimniku iz veselja nad uspehi koncertov in v znak stanovske solidarnosti pozdravne brzojavke. Navzoči so njegov predlog sprejeli z velikim odobravanjem in aplavzom.

Naše pevke in pevce je pozdravil nato zastopnik pevskega društva »Gusle«, najstarejšega pevskega društva v Mostarju. Njegov govor je bil slavošpev pesmi, ki nas je osvojila in združila. »Slovinci so bili naši prvi učitelji«, je dejal med drugim in nadaljeval

VSEBINA:

Vprašanje napredovanj.
Kriterij današnjih napredovanj.
Ali je učitelju potrebna strokovna izobrazba iz raznih panog kmetijstva. — Prave kmetijske strokovnjake v našo vas!
Turneja Učiteljskega pevskega zbora »Emil Adamič« po Bosni in Dalmaciji.
Pravila Učiteljske samopomoči.
UČITELJSKI POKRET: Beležimo svoje misli!

LISTEK: Pri avtorju »Dije« v Celju.

Splošne vesti. — Osebne zadeve. — Mladinska matica. — Učiteljski pevski zbor. — Kaj vse pišejo. — Naša gospodarska organizacija. — Učiteljski pravnik. — Učiteljska tiskarna. — Šolski radio. — Stanovska organizacija JUU.

že potrebe kmetijske izobrazbe, ko učitelj v našem podeželju vendar nikakor ne želi postati neke vrste kmetijski strokovnjak, temveč ostati učitelj mladine ter vodnik ljudstva v boljše čase. A za vse to potrebuje predvsem dobre in solidne pedagoške opreme. Krogi, ki postavljajo v zvezi z učiteljstvom in učiteljskim delom na kmetih kakršne koli resolucije in zahteve po kateri koli »kmetijski strokovni izobrazbi«, pa tudi drugi, ki radi razpravljajo o tem »vprašanju«, najbrže ne razumejo učiteljevega poslanstva v naši vasi.

Strokovna kmetijska izobrazba, ne glede na nas, je sama na sebi tako ogromna, da četudi bi poedinec hotel, ne bi mogel istočasno kot s svojo posebno izobrazbo, zajemati tudi vanjo, ne da bi s tem škodoval in eni i drugi. Zato poprej tista opazka, da je škoda, ako bi še naprej o tej snovi v zvezi z našim stanom besede »razdirali«. Samo od predavanj nima nihče nič. Praktično delo pa je drugo vprašanje! Pri nas se od poklicnih kmetijskih strokovnjakov udejstvuje malokdo na terenu, njih delo je menda osredotočeno bolj v administraciji. Premalo jih je, in v tem je ves problem, če natančno premislimo. Ob natpanosti srednjih šol pogreša naše podeželje poklicne kmetijske strokovnjake, ki bi stalno prebivali med narodom, strokovno vodili kmetijstvo, vse upravne ali šolske občine na terenu, in kot državni ali banovinski ali občinski organi praktično kazali narodu pot v boljše, rentabilnejše in naprednejše gospodarstvo. Tudi šola bi s tem pridobila strokovno moč in ob skupnih naporih preprostega kmetijskega ljudstva ter kmetijskega izobražena bi lahko govorili o naši recimo boljši dobi.

Za tem stremljenjem pojdemo, pomagajmo in organizirajmo! Ta problem raziščimo, o njem razpravljajmo, pišimo in vplivajmo, da se uresniči!

P.

»zato Vam poklanjam v znak večne hvaležnosti spomenico, ki jo je izdal ob svojem jubileju najstarejše pevsko društvo v Mostarju«. Zastopnik pevskega društva »Gusle« je zatem med silnim aplavzom izročil pevovodji UPZ, prof. Pavel Šivicu, spomenico.

Za sprejem in za vso gostoljubnost se je zahvalil mostarskim tovarišem vodja turneje, tov. Vinko Rupnik, poudarjajoč moč naše stanovske organizacije, dočim se je član zbora tov. Radovan Gobec v svojem navdušenem govoru dotaknil vloge pesmi v bratstvu med Srbi, Hrvati in Slovenci.

Nekaj čez pol eno ponoči je zbor odpotoval proti Dubrovniku, najjužnejši točki svojega potovanja. Sredi najlepših spominov so naši pevci in pevke poglobili na trde klopi in zaspali.

V širokih vijugah smo se v jutru 13. maja spustili v zgodovinski Dubrovnik. Kljub zgodnji uri — pol šestih zjutraj — in slabem vremenu je čakalo naše pevce na postaji v Gružu lepo število stanovskih tovarišev in tovarišic. Pevce je pozdravil v imenu dubrovnškega učiteljskega predsednika sreskega društva tov. Ivo Burdžlez. Njegov govor je bil slavošpev lepote in kulturi Dubrovnika, slavošpev morju in soncu ter nadvse prisrčen in tovariški pozdrav slovenskim učiteljem, ki so prinesli s seboj lepoto svojo pesmi. Nato je pozdravil zbor zastopnik tamkajšnjega slovenskega krožka advokat dr. Martin Malnerič, ki že 14. leto prebiva v Dubrovniku in kot aklimatiziran Slovenec pozna prav vsak kamenček tega znamenitega mesta. Zazelel je pevce in pevke, da bi odnesli iz Dubrovnika najlepše spomine. Obema pozdravoma je odgovoril član zbora tov. Radovan Gobec, nakar se je zbor odpeljal s tramvajem v mesto samo.

Prvi dan bivanja v Dubrovniku je bil določen za počitek ter razgled mesta in otoka Lokruma, pri čemer nam je bil najboljši tol-

mač doktor Malnerič. Takoj po kosilu so se naši pevci prepeljali z motornimi čolni na otok Lokrum, kjer kraljuje večna pomlad in kjer se sredi nasadov eksotičnega drevja in parkov nahaja veliko otroško okrevališče. — Ureditev otoka je delo nesrečnega cesarja Maksimilijana. Nebo nam je bilo naklonjeno, da smo si ogledali vso to krasoto v polnem sončnem sijaju in da so nekateri prevročni člani zbora poskakali v morje, da so se nekoliko ohladili.

14. maja dopoldne se je vršilo v lepi dvorani Ženske zadruge skupščina sreskega društva za dubrovniški srez v prisotnosti vseh članov in članic Učiteljskega pevskega zbora »Emil Adamič«. Predsednik slavnostne skupščine tov. Ivo Burdžlez je najprej pozdravil vse zborovalce in nato omenil stare zveze med slovenskim in hrvatskim učiteljstvom. Poudaril je, da so bili slovenski učitelji prvi graditelji zadrugarstva na Hrvatskem. O potrebi tesne zveze med učiteljstvom v naši državi je govoril tov. Radovan Gobec. Ko se je dubrovniškemu učiteljstvu zahvalil za lep sprejem in vso tovariško pomoč vodja turneje, tov. Vinko Rupnik, je dirigent UPZ, prof. Pavel Šivic govoril o umetni in narodni pesmi ter o ciljih Učiteljskega pevskega zbora, nato pa je sledilo predavanje »Dubrovnik skozi stoletja«, v katerem nam je predavatelj v krasnem jeziku izpovedal slavo in moč ter dvig in padec mogočnega Dubrovnika. Predavanje je želo toliko odobravanja in priznanja, da so si zborovalci osvojili predlog dubrovniškega tovariša, da se bo predavanje tiskalo v Učiteljski tiskarni v Ljubljani in ga nato razpečalo po minimalni ceni med učiteljstvo. O tem zborovanju se je vodil poseben zapisnik, ki sta ga podpisala zastopnika sreskega društva in UPZ.

Po zborovanju so vsi zborovalci v povorki krenili v franciškansko cerkev na grob pesnika Ivana Gundulića. Na grobu, ki so ga odkrili šele lansko leto, je poveljeval tov. Radovan Gobec zaslugi Ivana Gundulića, pesnika svobode, za naše osvobojenje. Na koncu govora je položil na grob venec, zbor pa je odpel Gallusovo skladbo »O, večni Bog«. Poklonitev je napravila na Dubrovčane najgloblji vtis in je naletela pri vseh na veliko odobravanje.

Popoldne, 14. maja, je bilo kakor iz škafo, pevci in pevke so ostali na svojih prenočiščih ter se pripravljali na koncert, ki se je vršil zvečer v dvorani palače »Sponze« ob velikem številu obiskovalcev. Škoda je bila, da se koncert ni mogel vršiti na akustičnem dvorišču iste palače, kjer se običajno vrše vse glasbene prireditve, temveč v dveh ozkih dvoranah, v katerih številni zbor ni mogel priti do pravega izraza, ker so se glasovi cepili v dva dela. Publika je bila nad nastopom zelo navdušena ter zahtevala ponovitev nekaterih pesmi. Med odmorom je predsednik sreskega društva tov. Ivo Burdžlez poklonil dirigentu zbora lep venec, slovenski krožek pa krasen šopek: slovenska pesem je slavila svojo peto zmagao.

15. maja jutraj so se pevci odpeljali ob navdušenem pozdravljanju z ladjo Dubrovačke plovidbe v Split. Vožnja je bila krasna in tudi zabave je bilo dovolj.

Split, zadnji kraj naše turneje. V pristanišču je pričakovalo naš zbor lepo število tovarišev in tovarišic. Predsednik sreskega društva tov. Marinković je izrekel pevcem in pevkam dobrodošlico z željo, da bi odnesli iz Splita najlepše spomine. Za pozdrav se je zahvalil tov. Radovan Gobec, potem so pa pevci odšli na prenočišče v prekrasen dom Jadranske straže. Večer je bil prost.

Drugega dne dopoldne so si pevci ogledali pod vodstvom tov. Duja Marasovića, glavnim aranžerjem našega nastopa, arheološki, etnografski in pomorski muzej ter mestne znamenitosti. Ogledali so si tudi izdelavo privednih zemljevidov na deški narodni šoli. Medtem se je deputacija udeležila zborovanja učiteljstva na narodni šoli. Deputacijo so

sprejeli z navdušenimi vzkliki in frenetičnim aplavzom, ki je posebno narasel tedaj, ko je počel sreski šolski nadzornik slovenskim pevcem največjega uspeha. Kasneje se je ista deputacija poklonila banu g. dr. M. Bučiću.

Vreme se je proti večeru tako izboljšalo, da se je koncert lahko vršil na prostem, na vrtu hotelu Matić na Bačvicah. Koncerta se je udeležilo kljub gostovanju ljubljanske opere veliko število meščanov, učiteljstva in Slovencev. Tudi pri zadnjem nastopu je bilo članstvo zbora odlično razporejeno in dalo izraz vsaki dirigentovi kretnji. Na tem koncertu smo spoznali, da se je pevska družina strnila s svojim dirigentom v eno celoto. Za odličan uspeh je prejel dirigent prof. Pavel

Šivic iz rok predsednika sreskega društva tov. Marinkovića lep venec.

Učiteljski pevski zbor »Emil Adamič« je končal svoj pot in se vrnil domov z zavestjo, da je opravil veliko nalogo v času, ko so tesni stiki med učiteljstvom naše države najbolj potrebni. Člani in članice zbora so se vrnili na svoja službena mesta bogatejši na spoznanju novih krajev in njihovih prebivalcev, vrnili so se kot pevska družina, ki hoče pod vodstvom svojega odličnega dirigenta profesorja Pavla Šivica doseči ob moralni in materialni podpori svojih stanovskih tovarišev še večjih uspehov. V tem plemenitem stremljenju za ugled našega stanu naj nam bo sreča mila.

Vir.

Pravila Učiteljske samopomoči

Na letošnji članski skupščini (4. junija) boste zadržniki razpravljali o osnutku za nova zadržna pravila in sklepal o njih za bodočnost. Ze v svojem letnem poročilu — priobčeno v »Učit. tov.« od 25. maja 1939. — sem se bežno dotaknil te zadeve. Da olajšam zadržnikom debato in splošen pregled o tem osnutku, bom v naslednjem podal nekaj pojasnil.

Potreba novih pravil je utemeljena v zakonu o gospodarskih ustanovah iz l. 1937. in pa v novih zahtevah, ki jih stavi na človekoljubne ustanove trgovinsko ministrstvo s »svojimi pravilniki«; od teh je bil eden že uveljavljen, drugi je obljubljen v najkrajšem času. Novi pravilnik bo vključeval stanovsko-človekoljubne ustanove, ki imajo v svojih pravilih določbo, da člani teh ustanov prosto določajo na letnih skupščinah o višini članskega prispevka in zneska za podpornino, to je posmrtnino, pogrebnino, doto ali kaj drugega.

Ali naša dosedanja pravila ustrezajo tej osnovni zahtevi trgovinskega ministrstva? Ne! Po naših pravilih je članski prispevek in pravtako znesek za posmrtnino že določen. O tem se na letnih skupščinah ne govori in ne sklepa. Vsak zadržnik ima samo pravico predlagati spremembo pravil; ta se izvrši le takrat, če navaja to točko dnevnih red letne skupščine, sicer se predlog obravnava šele na prihodnji letni skupščini. S pravili določeni znesek za posmrtnino in članski prispevek odvzema članu osnovno pravico določati o članskih dajatvah in prejemkih. V tesni zvezi s tem je še dokladno kritje, ki ne zavisi od volje posameznega člana in se radi pravičnosti in enakopravnosti ne more pogosto menjati.

Teži nas še drugo, važnejše vprašanje: kje je meja med zavarovalnim podjetjem in človekoljubno ustanovo v smislu naše zadruge? To vprašanje moramo na vsak način rešiti tako, da izločimo iz naših pravil vse ono, kar imamo sličnega z zavarovalnimi podjetji, to je za daljšo dobo določeni znesek za posmrtnino in po pravilih določeni znesek za članski prispevek. Trgovinskemu ministrstvu ne smemo vzbuhati z našimi primeroma visokimi posmrtninami tega prepričanja, da smo trgovsko podjetje. Profesionalne zavarovalnice imajo od vplačil svojih zavarovancev precejšen odstotek preračunanega dobička. V US se članski prispevki samo zbirajo, da se celotno v posmrtnini nakažejo upravičenemu dediču; o kakih dobičkih ni govora.

Sistem čiste samopomoči je v bodoče nemogoče! Poznam iz zadnjega časa (boj proti pravilniku) precej človekoljubnih ustanov, ki so imele svojčas prav ta sistem, pa so ga pozneje opustile ter poslušajo danes prav dobro, n. pr. graficarji, železničarji in drugi.

Pri sistemu čiste samopomoči člani ničesar ne odločajo, ne o članskem prispevku in ne o podporninah. Zato vam bom predložili načrt, ki bo v bistvu upošteval ta sistem, zunanji znaki njegovi ga ne bodo priznali; prav tako bo izginilo dokladno kritje.

Naša dosedanja pravila naj se razdele v dva dela: v pravila in poslovnik. Vse, kar predpisuje splošne dolžnosti in pravice članov, kar odreja notranje zadržno poslovanje za upravo, odbore, skupščine, razpust itd., spada v pravila. Podrobne označbe o vplačilih, kdaj in kako plačujejo člani, kakšne so sprejemne pristojbine, kakšne sklade ima zadržna in kako ti poslujejo, o vsem tem razpravljajo zadržni poslovnik. Tega bo sprejela in potrdila članska skupščina, tega bo vsaka članska skupščina lahko menjala, spopolnila, predručala itd. Pravila potrdi okrožno kot trgovsko sodišče, obsegala bodo le bistvene, okvirne zahteve zakona o gospodarskih zadržnih in bodo veljavna za daljšo dobo.

S tem je osnutek za nova pravila v bistvu že pojasnjen. V lažje razumevanje navedem še to, kakšna naj bi bila članska vplačila v bodoče. V zadnjih letih smo imeli letno okrog 40 smrtnih primerov. Član je plačal za te dni 200,— letno. Če k temu pristejemo za upravno določen 10,—, za 12kratno (mesečno) nakazilo ali bolje dostavo položnice in vključbe še din 12,—, dobim letno vplačilo din 222,—. Če ta znesek razdelim na 12 mesečno odplačilo, dobim din 18,5 za en mesec. Znamo vam je, da je umrljivost v zadnjih letih višja — do danes 19 smrtnih primerov —, smemo vzeti za članski prispevek v mesecu din 20,—.

Posmrtnino smo zdaj izračunali, če smo članski prispevek din 5,— pomnožili s številom članstva. N. pr. 5 din × 2620 = 13.100

Učiteljski pokret

Beležimo svoje misli!

Naše raziskovalno delo se je lepo razvilo širom slovenske domovine. Izsledki v »Prosveti« so nam najlepši dokaz.

Ob raziskovalnem delu pa se človeku porajajo misli. Marsikatera se prikrade, in če je ne ujamemo v tistem hipu na papir, izgine, čeprav je bila lepa in vredna, da bi jo slišali še drugi. Pozneje se včasih zaman trudimo, da bi jo priklicali v spomin. Marsikatera misel pa ostaja trdna osnova za naš nadaljnji razvoj. Mnogokrat zrastejo iz našega študija jasni nazori: kakšna naj bi bila sodobna šola, kaj bi bilo treba poučevati, kako vzgajati, kaj bi bilo umestno delati izven šole, kje smo danes, kam plovemo, kaj naj nudi in dela stanovska organizacija itd. itd.

Mnogi naši tovariši samejajo. Samota poraja včasih najlepše misli. Toda mnogi čutijo radi samote toliko manjvrednosti, da ne upajo ničesar povedati na glas. Če bi čitali in pregledovali, kaj prinaša danes tisk, bi morda videli, da ni nikjer zabeleženih njihovih misli. Ali bi ne bilo prav, da bi ob takih prilikah prišli za pero in izpovedali, kaj jim je ponudilo življenje v samotni, kaj čuti njihovo okolje itd. Vsaka zdrava misel, nikoli izgo-

dinarjev. Na letni skupščini se določi znesek za posmrtnino do prihodnje skupščine 13.100 dinarjev, in to za vse smrtne primere.

S tem je dokazano, da bi bil v bodoče znesek za članski prispevek in za posmrtnino bistveno prav tak kot do zdaj, izpremenila bi se samo zunanja oblika. Če bi pa med letom nastale v izplačilih ali vplačilih prevelike razlike, jih bo prva prihodnja skupščina lahko izravnala s sklepom za večja ali manjša članska vplačila.

Načrt za nova pravila ima več skladov. Dosedanja rezerva za izplačevanje posmrtnin naj se zaradi večje razlike od rezervnega sklada imenuje sklad za posmrtnine. Sedanji podporni sklad, ki izdaja brezobrestna posojila, naj se imenuje socialni sklad, ker je namenjen za socialne potrebe zadržnih članov. Starostni podporni sklad, iz katerega obresti so najstarejši člani oproščeni vseh članskih prispevkov, naj obdrži svoje ime. Iz letnih čistih dobičkov se je osnoval in se bo v bodoče vodil rezervni sklad.

Odesek za pravila je vstavil na novo v osnutek za nova pravila še en sklad, ki ga je imenoval sklad za članske namene. Iz tega sklada naj bi prejimali najstarejši člani še v življenju izplačilo enega dela posmrtnine (akontacije). O tem skladu se je govorilo že na več letnih skupščinah, a so ga zadržniki vselej odklonili, ker so se hoteli izogniti novim obremenitvam.

V odesek za pravila so bili na lanski letni skupščini izvoljeni tile tovariši: Šmajdek Ivan iz Ljubljane, Volavšek Anton iz Teharj, Lešnik Miloš iz Maribora, Grčar Tit iz Ljubljane in Kržišnik Alojzij iz Preske. Ti so na štirih sejah sestavili načrt za nova pravila in poslovnik, kar vse se bo obravnavalo na letošnji skupščini, ki bo v nedeljo, 4. junija 1939., ob 9. uri na mestni deški ljudski šoli na Cozjovi cesti v Ljubljani.

Vsaka letna skupščina presoja delo in uspehe zadržnega vodstva v preteklem poslovnem letu. To mora zanimati prav vsakega člana, saj je od tega zavisen i njegov dobrobit. Letošnja skupščina obravnava še zadržna pravila, in to vsebinsko ter oblikovno. Potrebno je, da pridete zadržniki na skupščino v velikem številu, da tu prosto in z najboljšim namenom posežete v razpravo ter na ta način pripomorete naši zadržni do res dobrih činil in primernega poslovnika.

Iv. Kocijančič.

Albert Širok:

Pri avtorju „Dije“ v Celju

Poznaš človeka iniciative? Moža, ki se dela ne otepa? Organizatorja, ki delo zasnuje in ga izpelje, brez nervoznosti, brez godrnjanja, brez samohvale? — Tak je Fran Roš!

Fran Roš

Funkcionar je pri učiteljski organizaciji, odbornik »Mladinske matice« in član literarnega odseka, član »Kulturnega kluba«, v Mariboru, organizator »Kulturnega tedna« v Celju, predsednik »Zveze Majstrovih borcev«, mestni svetnik. Poleg tega predava pri ljudski univerzi, se udeležuje v raznih uradniških

zadržnih in vsepovsod, pa mu še vedno ostane toliko časa, da se poleg učiteljske službe bavi še s poezijo, prozo in dramatiko.

Dobil sem ga sredi dela na Sirkovi razstavi. Zadnji obiskovalci so odhajali. Dvorana je bila že pripravljena za mladinski koncert, s katerim se je imel zaključiti Celjski teden. V veži je že čakal Ciril Jeglič s svojim številnim zborom.

»Kratek oddih ob kozarcu vina ti ne bo škodil!« Roš se je nasmehnil. Prišla sva se skozi žive vrste mladih pevcev v gostilniško sobo.

Ko je izpil požirek vina, se je oprl s koleni ob mizo in si je zakril za hip z dlanmi obraz.

»Ko človek sede, šele občuti utrujenost. Pa ni nič čudnega«, je dodal, »ves teden sem imel polne roke dela. Še danes sem govoril v imenu koroških borcev v Št. Juriju na Malga-jevem grobu. Pretekli teden sem imel opravka s Celjskim tedom. Saj veš: skrbi, letanje, seje, priprave. Če sem spal po par ur na noč, je bilo mnogo.«

Pa se mu utrujenost ni prav nič poznala. Govoril je kot vselej, mirno, premišljeno. Včasih je za hip obmolčal, kot da išče primerne izraza. Ob poudarku si je pomagal z gibom roke, prsti so oživeli.

»Le kako prideš ob tej svoji zaposlenosti še do pisanja?« sem ga vprašal.

»Saj ne pišem mnogo!« je rekel in se je za hip zamislil. »Za ustvarjanje potrebuje človek miru, počitka in samote. Pogrezniti se mora vase in prepustiti, da srce samo spregovori.« Glas mu je bil topel in besede so bile mehke kot žamet.

»Jaz miru nimam,« je nadaljeval, »vsepreveč se drobim na vse strani. Česa večjega, tehtnejšega se niti ne lotim. Vse, kar sem napisal, je nastalo bolj tako mimogrede, zgolj drobci so to, utrinki, hipi razpoloženja.«

»Tvoje ime vendar srečujem pogostoma v naših revijah.«

V dvorani je odpel mladinski zbor prvo pesem. Močan aplavz je prodril skozi stene. Roš je prihludil in pozdravil je še novo družbo, ki je prišla medtem v sobo in sedla k dolgi mizi ob oknu.

»Motiš se!« je dodal nato. »Res je, da sem začel pisati že 18. leta v »Zvon«, da sem objavil nekaj stvari v »Odmevih« in da se oglašam zdaj nekoliko bolj pogostoma v »Obzorjih«, ali v splošnem so to le bolj drobne stvarce. Morda sem prispeval nekaj več mladinskih stvari za »Vrtec«, »Zvonček« in »Naš rod.«

»Izdal si vendar tudi nekaj knjig,« sem ga prekinil.

»Lani je izšla v Vodnikovi družbi moja »Zvesta četa«, »Medved Rjavček« je doživel že drugo izdajo. Potem imam le še »Juretovo potovanje.«

»In »Dijo,« sem dodal.

»In »Dijo« je pritrdil. Pogledal me je, veselo se je nasmehnil in rekel:

»Veš, da sem »Dije« kar vesel!«

»Ali bi mi lahko o tem svojem delu kaj več povedal?«

Pomisli je nekoliko.

»Delo je nastalo tako rekoč proti moji volji! Ko je čutil moj vprašujoči pogled, je pojasnil:

»Misli sem napisati čisto kratko črtico, ali dejanje me je zapeljalo, snov je rasla in se je razrasla v celo knjigo.«

»Kako pa si prišel na ta motiv?«

»Brez vsakih težav, se je zasmejal Roš. V »Diji« je podana resnična zgodba mojih dveh otrok, sina in hčerke. Medvedka Dijo imamo še vedno doma. Tudi vse druge osebe, ki nastopajo v knjigi, so resnične. Teta Ivan-ka prav zares živi v Ljubljani in ko pridem

do knjig, prejme prav gotovo en lep izvod za spomin.

Obmolčal je. Nekaj je razmišljal. Segel je po kozarcu, ali komaj si je omočil ustnice, ga je že odložil.

»V »Diji« sem študiral odnos otroka do igrarice, ki predstavlja živo bitje. V prvi dobi je otroku taka igrarica vse. Ima jo res za živo bitje. Z njo se igra, z njo se pogovarja, z njo živi. Pozneje spozna, da je igrarica, samo igrarica, kot žoga ali kolo, s katerima se igra. Še pozneje ga je naravnost sram čustev, ki jih je gojil do igrarice, zanemarja jo, prezira, zametuje in včasih je do nje naravnost krut. — Motiv za »Dijo« je kaj preprost in prav tako preprosta in enostavna je oblika. Povsem skladne z delom, preproste in naivev so tudi ilustracije. Prava sreča, da je te prevzela baš Ksenija Prunkova, ki pri svojem slikarskem ustvarjanju zna tako gledati, kot rad gleda otrok sam.«

Čas je naglo potekal. Razpoloženje naju je zajelo v svoj čarni krog. Roš je govoril toplo in mirno, kot bi rože presajal.

»Pa mi še kaj povej o svojih načrtih,« sem silil vanj.

»Nimam velikih ambicij in nimam velikih načrtov,« je odgovoril. »Ne rečem pa, da nič ne delam. Pravkar končujem povest iz Savinjske doline. Potem bi rad zbral svoje satire in humoreske ter jih izdal v posebni knjigi. Nekaj drobiža imam že pripravljene za Cicibančke v »Našem rodu«, nekaj pesmi pa za »Obzorja«. To je pa tudi vse.«

V dvorani je začel daljši odmor. Ljudje so se vsuli za oddih v sobo na čašo vina in na cigareto. Natakariji so urno begali med mizami.

Midva sva vstala in se presedla k razigrani družbi ob oknu, kjer je slikar Sirk živahno pripovedoval svoje vesele dogodivščine.

Ali je učiteljstvu potrebna strokovna izobrazba iz raznih panog kmetijstva.

Prečitajte jih in posvetite jih premišljanju v tistih tihih urah, ko vam silijo misli k vprašanju o smislu vašega dela... Ko boste premislili, povejte na glas svoje mnenje!

Pokretni! Pri našem delu se pogledi jasno, naše misli zedinjajo.

Pridružujem se pozivu tov. glavnega urednika ter vas prosim, da razodenete svoje poglede na gornja vprašanja. Oglašajte se!

Ustvarimo si za naše delo enoten kriterij, vsaj za tista poglavja našega udejstvovanja, ki so važna ob poslednji uri naših naporov za ohranitev narodnega obstoja.

Popravljajmo napake tistih, ki so neprestano iskali povodov za razkrajanje! Mladina bo ustvarila lepšo bodočnost le, če bo iskala v javnem življenju samo to, kar nam je vsem skupnega za spajanje!

Vladko Majhen.

Splošne vesti

PROSLAVA 70 LETNICE SRESKEGA DRUŠTVA PTUJ — OBVESTILO

Tovariše in tovarišice učenih sreskih društev, ki so se izjavila za udeležbo na proslavi 70 letnice sreskega društva Ptuj, naprošamo, naj **nemudoma** javijo svojemu društvu ali reflektirajo na hrano oziroma prenočišče. — Posamezna društva prosimo, naj prijavijo številno udeležencev, ki reflektirajo na hrano — odnosno prenočišče, **brezpogojno do 7. junija** sreskemu društvu Ptuj.

Udeležencev bo veliko in jih bo treba porazdeliti po vseh slovenskih gostilnah. Cene kosilo bodo 8—10—12 din. Vsak prijavljenec plača obed pri prehranjevalnem odseku, dobi listek, na katerem bo označena cena obeda in ime gostilne in mora radi reda obedovati v gostilni, ki je označena na listku. Odsek bo pri oddaji listkov upošteval želje prijaviteljev. **Pripravljalni odbor.**

TEČAJI ZA UČITELJSTVO KMEČKO IN GOSPODINJSKO NADALJEVALNIH ŠOL

1. **Uvodni in metodični tečaj za učiteljice gospodinjstvo - nadaljevalnih šol** bo na dekliskem zavodu »Vesna« v Mariboru od 31. julija do 12. avgusta 1939.

Na tečaju bodo predavanja iz kmečke psihologije, kmečke pedagogike, iz kmečke narodopisja in kmetijskega gospodarstva, iz socialnega skrbstva, iz metodike, didaktike in organizacije gospodinjstvo - nadaljevalnih šol. Na tečaju bodo tudi praktične vaje o negi dojenčkov in o barvanju pisanice.

V tečaj bodo v prvi vrsti sprejete učiteljice, ki so že delovale na gospodinjstvo - nadaljevalnih šolah, pa še nimajo uvodnega tečaja, nadalje učiteljice, ki so dovršile enoletno gospodinjstvo šolo in ki si želijo z obiskovanjem uvodnega tečaja pridobiti popolno kvalifikacijo za vodstvo gospodinjstvo - nadaljevalnih šol, in končno vse učiteljice, ki so položile praktični učiteljski izpit in ki želijo v bodoče sodelovati pri poklicni izobrazbi odrasle ženske mladine.

2. **Uvodni in metodični tečaj za učitelje kmečko-nadaljevalnih šol** bo na banov. vinarski in sadjarski šoli v Mariboru od 16. avgusta do 26. avgusta 1939.

Na tem tečaju bodo poleg predavanj, ki so navedena pod točko 1., še predavanja o kmečki občini, o davkih, ki jih plačuje kmet, in o kmečki zakonodaji. Na tečaju se bodo tudi temeljito predelali novi podrobni učni načrti za kmečko-nadaljevalne šole.

V tečaj bodo sprejeti v prvi vrsti učitelji, ki so dovršili prvi del idejnega tečaja, nadalje učitelji, ki že poučujejo na nadaljevalnih šolah, pa še nimajo predpisane kvalifikacije, in končno vsi učitelji, ki želijo sodelovati pri poklicni vzgoji odrasle kmečke mladine.

V bodoče ne bo smel noben učitelj, ki ni dovršil uvodnega tečaja, več poučevati ne v nadaljevalni šoli in ne v pripravljalnem tečaju.

3. **Tečaj za kmetijsko gospodarstvo in kmetijsko knjigovodstvo** bo na ban. vinarski in sadjarski šoli v Mariboru od 7. avgusta do 12. avgusta 1939.

Na tem tečaju se bodo učitelji teoretično in praktično seznanili z organizacijo in z vodstvom kmetijskega obrata, posebno še s kmetijskim knjigovodstvom.

V tečaj bodo v prvi vrsti sprejeti voditelji kmečko-nadaljevalnih šol in kmečko - pripravljalnih tečajev, nadalje pa tudi učitelji, ki so že poučevali na nadaljevalnih šolah.

4. **Prošnje za sprejem v tečaje je uradnim putem predložiti kralj. bankski upravi (kmetijski oddelek) do 20. junija 1939.** Prošnje, ki jim mora biti priložena službena razpredelnica ali izvleček iz uslužbenskega lista, morajo biti kolkovane z banov. kolkom za 10 din.

5. a) Učiteljice, ki bodo sprejete v uvodni tečaj, bodo imele popolno oskrbo na zavodu »Vesna«. Za delno kritje stroškov te oskrbe plača vsaka učiteljica ravnateljstvu imenovanega zavoda 100 din.

b) Za delno kritje stroškov popolne oskrbe na banov. vinarski in sadjarski šoli plača vsak udeleženec uvodnega tečaja ravnateljstvu vinarske šole 100 din, udeleženec tečaja za kmetijsko gospodarstvo pa 50 din.

6. **Ker nekaj let ne bo več uvodnih tečajev**, naj vsi učitelji(cc), ki še nimajo kvalifikacije, pa nameravajo poučevati v nadaljevalnih šolah, pravočasno zaprosijo za sprejem v uvodni tečaje.

VSEM ČLANOM

Pedagoškega tiska, zadrage z omejitvijo jamstvom v Mariboru.

Vse tovariše zadrugiške prosimo, da sprejmejo na znanje, da smo prilagodili naša stara pravila novemu zakonu o gospodarskih združenjih, ki so bila vpisana v zadrugiški register pri okrožnem sodišču v Mariboru z dne 12. maja 1939.

Na skupščini dne 6. aprila 1939. je zadruga sprejela nova pravila v smislu zakona o gospodarskih združenjih z dne 11. septembra 1938.

Besedilo trditev se glasi odslej: Pedagoški tisk, zadruga z omejitvijo jamstvom v Mariboru. Predmet poslovanja je, da pospešuje gospodarske koristi svojih zadrugišnikov, zato

zalaga njihova duševna dela, jih izdaja in razpečava.

Poslovni delež znaša 10 din in se plača takoj ob pristopu. Vsak zadrugišnik jamči z vpisanimi deleži in še s štirikratnim zneskom istih.

Zadruga razglasa svoje priobčitve na razglasni deski v svoji poslovalnici; javne razglase, zlasti vabila na skupščine pa objavlja tudi v »Učiteljskem tovarišu«.

Upravni odbor zadruge sestoji iz 6 zadrugišnikov in se voli za dobo treh let. Vsako leto izstopi ena tretjina odbornikov. Za zadrugo podpiseta pa dva člana upravnega odbora ali pa po en član upravnega odbora skupno z enim v to pooblaščenim nameščencem zadruge. V sedanjem upravnem odboru so sledeči tovariši: Doberšek Karel, učitelj v pok. v Prevaljah; Kuhar Vida, učiteljica v Kotljah; Ledinek Miloš, učitelj na Tezmem pri Mariboru; Majhen Vlado, učitelj pri Sveti Ani v Slov. goricah; Spindler Dušan, učitelj, stanujoč v Mariboru, in Vollmaier Karel, učitelj v Vuzenici.

Za namestnike so bili izvoljeni sledeči člani: Svarc Ivo, učitelj v Razborju, p. Loka pri Zid. mostu; Pavčič Marjan, učitelj v Trbovljah, in Gajst Oskar, učitelj na Ojstrici.

V nadzorni odbor so bili izvoljeni sledeči tovariši: Mencej Martin, učitelj v Soštanj; Jurančič Josip, učitelj v Telčah pri Trzišču in Šegula Pavle, učitelj pri Sv. Marjeti miže Ptuj. Za namestnike pa tovariši Stanič Srečko, učitelj pri Sv. Bolfenku na Kogu, in tovarišica Kos Leopoldina, učiteljica v Murški Soboti.

Po skupščini se je takoj vršila seja starega in novega upravnega odbora ter se je takrat tudi izvolil predsednik in poslevoedeči član upravnega odbora iz sredine izvoljenih odbornikov. Za predsednika je bil ponovno izvoljen tov. Doberšek Karel, a za poslevoedečega člana upravnega odbora pa Vollmaier Karel, učitelj v Vuzenici, kamor je tudi nasloviti vse dopise za našo zadrugo.

Nadzorni odbor je po skupščini izvolil za predsednika tovariša Menceja Martina, učitelja iz Soštanja. **Upravni odbor.**

— **Vzledno priznanje delu stanovske organizacije.** V preteklih mesecih je sekciji JUU v Ljubljani po dveletnem delu uspelo, da so bile staroupokojenim učiteljem ženskih ročnih del zopet priznane in izplačane uradniške osebne doklade. S tem je njihov materialni položaj izdatno izboljšal in dokončno urejen. Te dni se je tovarišica gospa **Tramšak Tilka**, učiteljica ženskih ročnih del v pok., iz Celja, osebno zglasila v prostorih sekcije, kjer je v znak zahvale in priznanja darovala 500 (pet sto) dinarjev za podporni fond sekcije. Za ta izdaten dar se tovarišici ge. Tramšakovi najlepše zahvaljujemo.

— **Na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru** se prične novo šolsko leto dne 15. septembra t. l. Šola je dvoletna ter ima internat za 60 gojencev in 100 ha veliko posestvo z vsemi kmetijskimi panogami in potrebnimi gospodarskimi objekti. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let ter z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Kmečki sinovi, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma, imajo pri sprejemu prednost. Mesečna vzdrževalnina se določa po premoženjskih razmerah prosilcev ter znaša od 25 do največ 300 din. Prošnje za sprejem (banovinski kolek 10 din) je poslati ravnateljstvu najkasneje do 15. julija t. l. ter priložiti: 1. krstni list; 2. domovnico; 3. odpustnico, odnosno zadnje šolsko spričevalo; 4. spričevalo o navedeni pri onih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole; 5. obvezno izjavo staršev, odnosno varuha, da bodo krili stroške šolanja; 6. obvezno izjavo staršev ali varuha, ki računajo na banovinsko ali kako drugo štipendijo iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domačem posestvu, v nasprotnem primeru pa povrnejo zavodu iz javnih sredstev prejete zneske podpore. Izjavi pod 5. in 6. je kolkovati z banovinskim kolkom za 4 din. Pridni sinovi manj premožnih posestnikov, ki reflektirajo na nižnjo mesečno vzdrževalnino in žele banovinsko štipendijo ali štipendijo sreskega kmetijskega odbora, morajo priložiti tudi premoženjski izkaz z uradno navedbo višine zemljiškega davka ter gospodarskega stanja staršev, odnosno varuha. Taki prosilci naj zaprosijo istočasno za primerno štipendijo pri svojem sreskem kmetijskem odboru. — Podrobnejša pojasnila daje na željo ravnateljstvo.

— **Praktični učiteljski izpiti** se bodo vršili v šolskem letu 1939./1940. od 1. oktobra do 15. maja. Učitelji pripravniki, ki so namenjeni v tej dobi opravljati izpit, naj do 15. junija t. l. po dopisnici javijo izpitnemu odboru naslednje podatke: priimek in ime, službeni kraj in okraj ter mesec, v katerem žele delati izpit, da jih more izpitni odbor razdeliti na skupine. Ko pa izpolnijo pogoje za opravljanje izpita, morajo do službeni poti, t. j. preko sreskega načelstva in prosvetnega oddelka k. r. banske uprave poslati izpitnemu odboru prijavo, ki jo je treba kolkovati s kolkom za 10 in 20 din ter ji priložiti v izvorniku diplomsko izpričevalo in državljansko izkaznico,

kratak življenjepis, kolkovan s 4 din, ter izvod iz uslužbenskega lista. — Predsednik izpitnega odbora: I. Prijatelj.

— **Kraljevska banska uprava** je plačala naročnino za »Roditeljski list« za 50 najrevnejših obmejnih šol. Uredništvo in uprava »Roditeljskega lista« se ji za ta njen velikodušen dar, s katerim dokazuje svojo naklonjenost Pedagoški centrali in njenemu vzgojnemu prizadevanju ter za njeno umevanje za pereče vzgojne probleme, od katerih pametne rešitve je odvisna tudi npravna in narodnostna zavednost našega obmejnega ljudstva, tem potom najlepše zahvaljuje.

— **Pedagoška centrala v Mariboru** ima v nedeljo, dne 4. junija t. l., svoj redni občni zbor v slavnostni dvorani drž. učiteljske šole v Mariboru. Poleg običajnega dnevnega reda je na vrsti tudi kratko predavanje prof. G. Šilaha: »Načela pri sestavi učnih načrtov«. Tovariše prosimo, da se tega občnega zbora udeležijo, če le morejo, v čim večjem številu.

— **Poziv!** Šole in poverjeniki, ki imajo še odvisne nerazpečane 3. (novembrske) številke »Roditeljskega lista« — in tudi ostale — naj jih vrnejo upravi, ker jih primanjkuje!

— **Iz Slovenske šolske matice.** Prihodnji teden pričnemo razpošiljati knjige za l. 1938., in sicer dobi vsak naš član: 1. Pedagoški zbornik in 2. Pedagoško biologijo izpod peresa dr. Leop. Poljanca. Gg. poverjenike prosimo, da poterjajo ob razdeljevanju knjig zaostale zneske ter nam jih čimprej nakažejo na naš naslov potom poštne hranilnice. Matica ima svoje obveznosti napram tiskarni, ki pravtako želi, da ima šol. matica z njo čiste račune. Dalje sporočamo, da znaša članarina za 1939., t. j. za letošnje leto še vedno 30 din, dočim bo počenshi z l. 1940. za šole in društva povišana na 40 din.

Odbor Slovenske šolske Matice.

— **Trboveljski slavček** priredi v torek, 6. junija, ob 20. uri v franciškanski cerkvi v Ljubljani cerkven koncert. Izvajal bo mašo od Ivana Gobca na staroslovenski tekst.

— **Ustanovni občni zbor društva »Gledališče mladega rodu«** v Mariboru bo v nedeljo, dne 11. junija 1939., ob 10. uri v Mali dvorani Narodnega doma z naslednjim dnevnim redom: 1. Otvoritev. 2. Referat o mladinskem gledališču. 3. Poročilo pripravljalnega odbora. 4. Čitanje pravil. 5. Volitve upravnega in nadzornega odbora. 6. Proračun in članarina. 7. Slučajnosti. — Ustanovitev društva je oblastno dovoljena. — **Pripravljalni odbor.**

Osebne zadeve

— **i Premeščena** je bila po prošnji z ukazom Nj. Vel. kralja z dne 5. maja 1939.: **Šubert Štefanija** iz Ihan v Ljubljano.

— **i Za šolske nadzornike** so postavljeni: Martin Tratinjek v Dolnji Lendavi; Karol Rostohar v Litiji; Franc Ločnišker v Ljubljani; za vršilca dolžnosti šolskega nadzornika v Novem mestu Franc Zukovec.

— **i V 9. položajno skupino** so napredovali: Cister Franc, Sv. Križ, Krško; Cister Stefanija, istotam; Perko Jože, St. Mišel; Rauter Franc, Dolnja Lendava; Stukelj Ana, Kozje; Kazagrande Julij, Strigova; Silvester Vladislav, Trzišče; Praprotnik Anton, St. Vid pri Ljubljani; Valenčik Anton, Mozirje; Kočevar Anton, Sv. Vid pri Ptuj; Šeal Franc, Mežica; Andolšek Ivan, Vojnik.

— **i V 8. položajno skupino** so napredovali: Prerigar Jože, St. Vid pri Ljubljani; Erman Zofija, Rajhenburg; Duh Jožefa, Velika Nedelja; Uran Jože, Poljane; Demšar Zlatka, Radatoviči; Bankovec Matilda, St. Ilj; Ostroveršnik Feliksa, Trebnje; Starec Kristina, Mošnje; Pardubski Lujo, Hrastnik; Stern Ana, Slovenska Bistrica; Klančnik Pavlina, Mošnje; Bajec Lucija, Ljubno; Milič Viktorija, Suhor; Srež Josipina, Izakovci; Han Zoltan, Danjenci; Gabrič Marija, Bohinjska Bistrica; Lovše Franciška, Kamnica.

— **i V 7. položajno skupino** so napredovali: Klančček Bernard, Mošćanci; Perkavec Celestin, Bled; Kravos Berta, Vinica; Stroj Marija, Vrhnika; Rošker Justina, Pišeče; Košutnik Oresta, Sp. sv. Kunigunda; Šuler Stanislav, Dobropolje; Gajšek Stanislava, Kostanjevica; Koprivnikar Marija, Ljubljana; Zeleznik Martin, Sorica pri Škofji Loki; Kincl Jože, ponikva; Saksida Milena, Preserje; Anžič Marija, Dev. Mar. v Polju; Parfant Barbara, Nova cerkev; Jarc Albina, Oplotnica; Ponikvar Ana, Litija; Mizert Martin, St. Rupert; Gruden Franc, Planina pri Šmarju; Anklej Ma-

Mladinska matica

— **mm Knjige Mladinske matice** za l. 1938./39. so dotiskane in se bodo začele razpošiljati v nekaj dneh. Uprava bo razposlala knjige vsem šolam, kjer so naročniki plačali vseh devet številke »Našega rodu«, pa čeprav ni bil še plačan 10. obrok za knjige. Cenjene poverjenike pa prosimo, da izročijo knjige naročnikom šole, ko plačajo ti deseti obrok. Ob tej priliki opozarjamo, da imajo pravico do lepih nagrad, ki jih je letos ob desetletnem jubileju »Našega rodu« razpisala Mladinska matica, samo naročniki, ki so plačali vseh deset obrokov naročnino. Zamudniki imajo še vedno priliko, da plačajo še zaostale broke, ker so te številke »Naših rodov« še na zalogi. — Knjige se bodo razposlale po dosedanji praksi deloma po železnici, deloma po pošti.

— **mm Učiteljstvo** neprestano povprašuje po prizorcih, ki bi bili primerni za šolske in druge proslave pa tudi za dramatične nastope v razredu. Mladinska matica je tem prošnjam ugodila in je izdala kot 5. zvezek Cici-

— **Društvo »Gledališče mladega rodu«** namerava prirediti v Mariboru gledališke predstave za mladino. Skrbeti hoče za neoprečne, pedagoško in mladinoslovno utemeljene igre, ki bodo primerne za posamezne starostne stopnje. Priprave so v rokah poklicnih pedagogov v zvezi z »Pedagoško centralo« v Mariboru.

— **Maturantke državnega ženskega učiteljskega v Ljubljani** iz leta 1928./29. se zberemo v torek, 4. julija 1939., ob 16. uri v gostilni pri »Nacetu« (Ignac Banko), Ljubljana, Šmartinska cesta 3. Prijave oz. predloge pošljite na naslov: Pregelj Iva, strokovna učiteljica, Kočevje, Zavod za slepo deco.

— **Vsem vodstvom šolskih ekskurzij**, ki prihajajo na izlete v Ljubljano, zlasti onim, ki vodijo šolske otroke z dežele na ogled ljubljanskega velesejma in ki mnogokrat iščejo po Ljubljani za učence primerno hrano, pripravljamo poset Javne kuhinje v Delavskem domu v Ljubljani, Gosposvetska cesta št. 17.

Lokali omenjene kuhinje so v neposredni bližini ljubljanskega velesejma, zato je obisk kuhinje za otroke, ki so po končanem ogledu velesejma običajno močno utrujeni, posebno priporočljiv.

Omenjena kuhinja je ustanova mestne občine ljubljanske in nudi po najnižjih cenah dobro domačo hrano, in sicer: zajtrk: bela kava s kruhom din 2,— kosilo I.: juha, pečenka in 2 prikuhi „ 6,— kosilo II.: juha, meso in 2 prikuhi „ 4,— kosilo III.: juha, 2 prikuhi „ 3,— kosilo IV.: juha ali 2 prikuhi „ 2,— večerja I. „ 4,— večerja II. „ 3,— večerja III. „ 2,—

Hrana je izdatna in skrbno pripravljena. Večje število ekskurzije je vsaj tri ure vnaprej prijaviti pri upravi Delavskega doma v Ljubljani, Gosposvetska cesta št. 17.

— **4 motorji, 15 koles, spalnica, kuhinja, šivalni stroj, radio aparat, harmonika, foto aparat itd.**, vsega skupaj 400 krasnih dobrot, je tudi letos namenjenih kupcem srečk II. efektne loterije rejcev malih živali v Ljubljani. Zrebanje se bo vršilo v Ljubljani 2. julija, ob 14. uri pri Novem svetu na Gosposvetski cesti. Cene srečkam, ki so naprodaj v vseh ljubljanskih trafikah in v pisarni Zveze, Karunova 10 (tik za trnovsko cerkvijo), je samo 5 din. Ker so srečke omejene le na najmanjše število, pohitite z nakupom, da ne bo prepozno.

rija, Štore; Kočuvan Milan, Gornja Radgona; Pirnat Marija, Borovnica; Lukovšek Ivana, Javorje; Pip Julija, Zabnica; Pečnik Angela, Dolnja Lendava; Turk Julija, Stari trg; Vuk Karolina, Sv. Lovrenc; Praunseiss Sonja, Laško; Dolenc Ana, Dob; Suštar Marija, Sv. Lovrenc; Slokan Filip, Trbovlje; Robič Milka, Zagradec; Kadinc Julija, Urpinc Ana, Izlake; Poljanec Tatjana, Ljubljana; Zajc Angela, Ambrus; Ambrožič Angela, Dolnja Lendava; Urbančič Justina, Plut Gabrijeva, Šmartno; Plut Marija, Urec.

— **i V 6. položajno skupino** so napredovali: Prolek Janko, Mala Nedelja; Jelenc Ivan, Sv. Križ; Poljni Marija, Maribor; Omahen Josipina, Metlika; Piano Marija, Šmartno; Podgoršek Amalija, Konjice; Rakovec Iva, Velenje; Fran Trošt, Litija; Pavčič Franc, Šmartno; Rožič Justina, Stopiče; Jenko Marjana, Rateče; Čiček Franc, Pobrežje; Bratkovič Anton, Pišece; Jazbec Stefanija, Srednja vas pri Bohinju; Kalinšek Franciška, Črmošnjice; Pavel Marija, Trbija; Čeh Branimir, Hoče; Ljubič Ana, Gradac; Igljč Marija, Šmartno; Jenko Ljudmila, Novo mesto; Ložar Marija, Domžale; Bevc Franciška, St. Vid; Kapfer Lidvina, Gubečna; Godovšek Marija, Pragersko; Iglar Metka, Črešnjevce; Plehan Marija, Raka; Kočar Terezija, Cankova; Štigler Jula, Gor. Radgona; Doner Stefanija, Jesenice; Rabič Breda, Koroška Bela; Bele Deni, Gorje; Purdijan Franc, Soštanj; Štigler Julija, Podlipa; Vilhar Marija, Črnuče; Petelin Albin, Ljubljana; Oman Oton, Ljubljana; Teuerschu Franciška, Slovenj Gradec; Vojčič Adela, Ljubljana; Pavčič Dragotin, Novo mesto; Pirjan Lea, Trzišče; Likar Marija, Kostanjevica.

— **i V 5. položajno skupino** so napredovali: Bajc Maksimiljan, Ljubljana; Grebenc Ana, Sora; Lampe Pavla, Ljubljana; Šašel Antonija, Sostro; Lampret Srečko, Ljubljana; Okorn Vinko, Ljubljana; Tušak Franc, Tezno; Firm Štefan, Radvanje; Valenčič Josip, Celje; Rakoci Ivan, Gomiljsko.

banove knjižnice »Ciciban nastopa«. Knjižnica je dvakrat bolj obsežna od drugih zvezkov Cicibanove knjižnice in stane din 3.—

— **mm Hočete napraviti dobremu učencu ob koncu šolskega leta veliko veselje?** Kupite mu »Dedka Miho«, najlepšo našo barvano slikanico, ki stane samo din 35.—

— **mm Cenjenim poverjenikom** smo poslali po en izvod slikanice »Dedek Miha« s prošnjo, da nekoliko poagitarajo zanjo. Vsaka knjižnica, vsaka družina bi morala imeti to lepo slikanico! Baš v pogledu slikanice smo mi še zelo revni. Od truda naših poverjenikov predvsem bo odvisno, ali bo mogla MM to svojo lepo misljo nadaljevati.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

pev— **Obvestilo.** Seja upravnega odbora UPZ se bo vršila v soboto 17. junija t. l., ob 9. uri v pevski sobi na sekciji. Radi važnosti dnevnega reda, prosimo, da se seje udeležijo vsi odborniki. **Tajništvo.**

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

ZANIMIVA POLEMKA

Komu je namenjena Višja pedagoška šola?

V mariborskem »Večerniku« se je vnela zanimiva polemika med nekim brezposelnim proforskim kandidatom, meščanskošolskim nastavnikom in ljudskošolskim učiteljem. Gre predvsem za obstoj Višje pedagoške šole v Zagrebu in Beogradu, pa tudi za bodočo tako šolo v Ljubljani.

Brezposelni profesor je v listu predlagal, naj merodajni činitelji obe sedaj obstoječi V. p. š. zaprejo, ker »absolventi samo izpodirajo absolutirane filozofe, ki ostajajo več let brez kruha...« Pisec se je ostro izrekel proti vsaki novi taki šoli v Ljubljani.

Absolviranemu filozofu odgovarja meščanskošolski nastavnik — ter odločno odklanja mnenje, da bi V. p. š. ne bila potrebna, oziroma, da bi komu odjedali absolventi teh šol — kruh. Pravi, da so na V. p. š. šli talenti iz ljudskih šol in da vrši V. p. š. važno misijo za izobrazbo meščanskošolskih in pomožnošolskih nastavnikov, pa tudi nadzornikov... V Ljubljani baje ni potrebna, ker bi v 2 letih ne imeli absolventi več mest na meščanskih šolah na razpolago. Skratka: Absolvirani filozofi se naj prav nič ne razburjajo, ker so Viš. pedagoške šole docela umestne in ne bodo filozofom prav nič škodovali!

Obema odgovarja ljudskošolski učitelj — ar —, ki ugotavlja, da se je za višjo izobrazbo učiteljstva takoj po osvoboditvi najbolj borila organizacija ljudskošolskega učiteljstva in vendar je to učiteljstvo za ureditvijo Višje pedagoške šole višjo izobrazbo — izgubilo. »Kajti vsak absolvent V. p. š. je takoli predsedal na meščansko šolo. Tako sta obe V. p. š. postali tovarni za meščanskošolsko učiteljstvo. Učitelji ljudskih šol pa od nje nikdar niso imeli ničesar, ker ni — razen enega primera v Ljubljani — niti enega diplomiranega absolventa, ki bi se hotel »žrtvovati« še tudi po tem študiju — ljudski šoli. Tako izgublja ljudska šola vse »talente« (tako pravi gosp. — er —) in ostaja potemtakem — refugium peccatorum magistrorum (pribezališče grešnikov). In vendar temu ni tako! Med poborniki za šolsko reformo v Sloveniji je velika večina brez V. p. š. Piseč šolskih knjig in pedagoških del po veliki večini niso absolventi V. p. š. Torej so »talenti« morda ostali še vendar tudi med učitelji ljudskih šol!« Tako g. — er —.

Nadalje dokazuje pisec važnost v. p. š. v Ljubljani, in sicer tako, da bo na razpolago — tudi učiteljem ljudskih šol, ki hočejo to tudi po študiju ostati. Pa pedagoška naj bo, kajti sedanji dve imata baje le malo ur za pedagogiko.

Absolviranemu filozofu pa pisec kliče v spomin čase, ko so se profesorji zanimali tudi za ljudsko šolo in je n. pr. prof. dr. Žgeč že pred 15 leti (ko ni bilo krize), skozi dve leti služboval na ljudski šoli na Prevaljah! In dolgoletni ravnatelj meščanske šole v Krškem dr. Romih je bil vedno samo — učitelj. Danes pa so na meščanskih šolah samo — »nastavniki«... Absolvirani filozofi »milstnost« sprejemajo mesta na meščanskih šolah in se baje zelo slabo počutijo med — neakademiki...

Polemika kaže neko prečudno »kastovstvo«, ki se razvija po nekaterih šolah naše lepe domovine... Zaključuje pisec z željo, da bi privoščili eni kakor drugi vsakemu svoje, pa bo vsaka polemika o »izpodirvanju« — odveč.

Izrečene besede dokazujejo, da problemi odnosov med posameznimi vrstami »učiteljev« še niso rešeni. Kje so še časi, ki jih je nekoč zaželel predsednik prof. udruženja — častni član JUU — prof. Knežević, ki je rekel:

»Zajednički rad, iste patnje, obstrane tegobe profesora i učitelja približili su nas i toliko ujediniili da se mi odsad osećamo jedno!« (Drž. skupščina JUU v Skoplju 1937.).

Da bi res bilo tako! To nedvomno želi vse članstvo JUU!

— I Obmejno učiteljstvo in narodna vzgoja je naslov članka v »Večerniku« od 9. maja, ki med drugim pravi: »Učiteljstvu se mora naš narod na severni meji zahvaliti, da je ostal slovenski. Očitki na račun vzgojiteljev so neutemeljeni. Oblastva, ki so zatiskala oči pred gospodarskim in socialnim vprašanjem na naši severni meji, naj se zavedajo, da požrtvovalno, delavno, narodno zavedno učiteljstvo pod najtežjimi pogoji vrši svojo narodno misijo med mladino in ljudstvom.

— I »Za gospodarsko-socialno delo na deželi« je naslov članka v »Večerniku« od 13. maja, ki pravi: Kako sramotna je statistika, ki so jo nedavno zbrale naše šole glede prehrane in bivanja ter sploh preživljanja šolskih otrok. Ni čudno, če gledajo v tujini s pomilovanjem na nas. Tujcem je tako dana prilika, da ščuvajo naše ljudi in na tihem agitirajo v korist tuje države. Siromašni ljudje ob meji vidijo tako brezbriznost, zapostavljanje in bedo. Zaposlimo vse naše delavce, delance možnim pomagamo s podporami, dvignimo stanovanjsko higieno s podporami denar, da obdarimo revne šolske otroke na Miklavževu ali za Božič, vodimo evidenco o prostih službah, posredujemo na odločujočih mestih, da dobimo ob naši meji prostorna šolska poslopja in da bodo vsa službena mesta na naših obmejnih šolah zasedena z najboljšimi učiteljskimi močmi.

— I »Šola in javnost« je naslov članka v »Slovenec« z dne 21. maja 1939, ki prvi med drugim: »Najprej poudarim: Učiteljstvo vseh

kategorij opravlja eno najvažnejših del: V njihove roke je položena vzgoja mladine in s tem usoda naroda. Zato noben stan ne zasluži toliko podpore in miru kot ravno učiteljski.«

— I Strahotno pomanjkanje šol. V Jugoslaviji je nad 200.000 šoloobveznih otrok, ki ne hodijo v osnovno šolo, ker je nimajo. Od tod tudi veliko število nepismenih, ki jih beleži naša statistika. Šolstvo v dravski banovini je v primeri s šolstvom v nekaterih južnih banovinah še dokaj lepo razvito. Značilno pa je za razmere pri nas, da je osnovno šolstvo v dravski banovini v obmejnih srezih skrajno nedostavno in zanemarjeno. V tem oziru smo v zadnjih časih imeli priliko, da smo na raznih zborih naših prosvetnih in obrambnih organizacij slišali težke pritožbe, ki terjajo nujno, da se Ljubljana bolj zanima za naše obmejne kraje in popravi ob dvanaesti uri vse to, kar se je zamudilo v vseh letih od vsvojenja do danes. »Nova doba«, 19. maja.

Naša gospodarska organizacija

— g Zadrudnikom Učit. samopomoči. Zadrudna blagajna je prejela v maju 1939. komaj polovico članskih prispevkov. Več kot din 60.000, — je v tem mesecu ostalo pri zadrudnikih. Kaj je temu vzrok? Ko nam je poštna uprava vrnila pisma s položnicami in nam sporočila, da ne smemo pisati številke na ovitek, vam je zadrudna uprava to sporočila v »Učit. tov.« od 4. maja 1939. Vsaki položnici smo priložili tiskani listek z označbo članskega prispevka. Po našem mnenju je zadeva dovolj jasno prikazana. Prosimo vladno vse zamudnike, da takoj v prvih dneh junija t. l. store v polni meri svojo dolžnost. — Prosilcem za brezobrestna posojila sporočamo, da

Stanovska organizacija JUU

Vabila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠMARJE PRI JELŠAH se bo udeležilo velikega skupnega zborovanja dne 10. junija v Ptuj. Člani(ice) društva, ki bi se želeli iz Rogoške Slatine ali katerega drugega kraja peljati v Ptuj z avtobusom, naj to takoj javijo predsedniku, nakar dobijo podrobna obvestila. Skrbimo tudi mi, da bo manifestacija v Ptujju čim veličastnejša. Uprava!

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V LJUTOMERU se po zadnjem članskem svetu polnoštevilno udeleži jubilejnega zborovanja ptujškega sreskega društva dne 10. junija 1939. Odbor!

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V NOVEM MESTU bo zborovalo skupno s tovariškimi društvom Žužemberk v soboto, dne 10. junija t. l., na ljudski šoli v Novem mestu ob 9. uri. Na dnevnem redu so dopisi, samostojni predlogi za glavno in banovinsko skupščino, volitev delegatov za obe skupščini in slučajnosti. Po zborovanju bo uradna učiteljska skupščina za novomeški srez. Odbor!

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠOSTANJ bo zborovalo v sredo, 7. junija t. l., ob 11. uri v ljudski šoli v Sv. Andražu pri Velenju s sledečim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. 2. Predlogi za banovinsko skupščino. 3. Poročila o hospitaciji na Poskusni šoli v Ljubljani. 4. Slučajnosti. Ker je to zborovanje zadnje pred banovinsko in državno skupščino, je želeli, da bo udeležba polnoštevilna! Predloge za banovinsko skupščino pošljite predsedniku društva. Odbor!

— JUU — SRESKO DRUŠTVO RADOVLJICA bo zborovalo v soboto, dne 10. junija 1939., ob 10. uri v šoli na Jesenicah. Dnevni red: 1. Predavanje tov. Viktorja Pirnata o »Med idejnimi in fizičnimi čuvarji našega morja«. 2. Dopisi. 3. Poročila. 4. Predlogi za banovinsko skupščino. 5. Volitev delegatov za banovinsko in glavno skupščino. 6. Slučajnosti. Odbor!

— JUU SRESKO DRUŠTVO MARIBOR DESNI BREG bo zborovalo dne 10. junija 1939. ob 9. uri v Devici Mariji v Brezju z naslednjim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. 2. Volitev delegatov za banovinsko in glavno skupščino. 3. Predlogi za skupščino. 4. Razgovor o jezikovnem pouku. — Važno: Članstvo pozivamo, da javi do 5. junija društveni upravi (Devica Marija v Brezju, p. Maribor), koliko je reflektantov za avtobus in kosilo. Cene: kosilo 8—10 din, avtovožnja 3 din v eno stran. Avtobus bo odhajal z Glavnega trga ob pol 9. uri, če bo dovolj prijaviteljev. Popoldne je predviden izlet preko Drave v Slovenske gorice. Kdor se pa izleta ne bi želel udeležiti, se lahko vrne v Maribor z avtobusom ob pol 14. uri. Vsi na deželo. Odbor!

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V MURSKI SOBOTI ponovno poziva članstvo, da se udeleži jubilejnega zborovanja v Ptuj. Naše društvenemu tajniku sporočite udeležbo, da pravočasno naročimo vagon. Vsi, ki reflektirate na prenočišče v Murski Soboti po 4 din, dostavite to na prijavnico našemu tajniku, tudi vožnjo z avtom do M. Sobote dastavite na prijavnico. Avto bo vozil 10. junija t. l. iz Rogoševce proti Murski Soboti ob 4. uri zjutraj za 18 din. — Istotako bo vozil iz Šalovec proti Murski Soboti ob 4. uri zju-

pravni odbor US najbrž ne bo mogel na seji 1. junija 1939. nikomur podeliti zaprosenega posojila, ker se je moralo že za izplačila posmrtnin seči po hranilnih vlogah.

Učiteljski pravnik

— § Plačevanje prispevka za narodni zdravstveni sklad. Službeni list kr. banske uprave z dne 24. maja 1939., kos 41., prinaša pravilnik k uredbi o narodnem zdravstvenem skladu kraljevine Jugoslavije in naredbo o pobiranju dohodkov za ta sklad. Iz l. odstavka te naredbe je razvideti, da se pobira od 1. aprila t. l. v vseh bolnišnicah in zdraviliščih v prid narodnega zdravstvenega fonda od vsakega bolnika - državnega uslužbenca po 1 dinar na dan, osebe, ki krijejo stroške za zdravljenje same, pa so dolžne plačevati dnevno po 2 dinarja.

Učiteljska tiskarna

— t Učiteljski pripravniki (-ce)! Kadar se boste pripravljali za usposobljenostne izpite, ne pozabite si nabaviti knjižice »Praktični učiteljski, veroučiteljski in praktični izpit za otroške vrtnarice«. V knjižici dobite vse, kar treba za pravilno izpolnitev pogojev za izpit.

— t Obdarujte šolarje konec leta z lepimi in poučnimi knjigami. Deklicam kupite Josip Ribičič: Pisane lutke, dečkom istega pisatelja: Tinkin zajček. — Za odrasleje Frana Erjavca in Pavla Flereta: Slovenski pesniki in pisatelji.

Šolski radio

— r XXXI. Torek, 6. maja: »Junij doma in v prirodi«. (Dialog) vodi g. Miroslav Zor. Med gredicami na vrtu. Škodljivci in pomočniki na vrtu (bramor, krastača, jež). Razvoj plodov. Mravlje. Pogrebec pri delu. Srakoper in njegov grm. Vodne rastline.

traj izpred pošte za 20 din, če bo dovolj prijaviteljev — vsaj 20 do 25 oseb. Če pa želi kdo prenočiti v Ptuj in na dan zborovanja tam obedovati ter se udeležiti izleta v ptujsko okolico, naj to takoj javi sreskemu društvu v Ptuj. — Dalje prosi odbor vse zastankarje na društveni članarini za l. 1938./39. in stare dolžnike, da poravnate članarino do 10. junija 1939.; ker bo sicer odbor po 10. juniju 1939. prisiljen, na podlagi sklepa društva ravnati in izterjati članarino prisilnim potom. Tovariši (-ce), storite svojo dolžnost!

— JUU — SRESKO UCITELJSKO DRUŠTVO V LITVIJI naproša ponovno vse zastankarje na članarini, naj takoj po prejemu junijske plače uredijo svoje obveznosti napram društvu. Opomini po advokatu jim bodo napravili nepotrebno jezo, izterjanje pa tudi povečalo stroške. — Zatorej prosimo blagohotnega razumevanja. — Poslednje letošnje zborovanje je določeno za 17. junija 1939. v Ljubljani. Sklicali ga bomo le v primeru, če bomo prejeli do 6. junija zadostno število prijav. Posamezniki, pa tudi šole lahko pošljejo skupne prijave na naslov tov. predsednika ali na šolsko upraviteljstvo v Litviji. — Če ne bo dovolj prijav, potem bo junijsko zborovanje v Ljubljani odpadlo. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LENDAVA bo zborovalo dne 10. junija 1939. v Ptujju skupno s ptujskim društvom, ki slavi svojo 70 letnico obstoja. Odhod s prvimi jutranjimi vlaki iz Lendave in Beltince. — V Ormožu se zberemo v en vagon. Za čas in uro zborovanja so merodajne objave ptujškega društva, prav tako za spored. Tovariši, tovarišice! Vsi na jubilejno zborovanje v Ptuj. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO KRANJ priredi zborovanje dne 10. junija t. l. ob 9. uri na Šmarjetni gori. V primeru slabega vremena bo zborovanje v Šmartnem pri Kranju ob isti uri z naslednjim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. 2. Državljska vzgoja.

V KNJIGARNI UCITELJSKE

TISKARNE v Ljubljani in nje-

ni podružnici v Mariboru do-

bite vse pisarniške po-

trebščine za šolo in dom;

knjige za šolanje svojih

otrok; učila za vse šole;

knjige znanstvene in lep-

slovne vsebine zase, za odraslo

mladino, otroke, prijatelje in

znanee; merila in razne me-

rilne instrumente za šolo in

praktično uporabo; papir

»Jasnite« za kopiranje načr-

tov in skic. — V tiskarni se

izvršujejo vsa v to stroko spa-

dajoča dela od najnavadnejše-

ga pa vse do najbolj finega

večbarvnega tiska. — V knji-

goveznici se vežejo knjige,

brošure in izdelujejo najfinej-

ša in tudi preprosta knjigove-

ška dela.

Referira tov. Cilka Rapetova. 3. Tajniško poročilo. 4. Blagajniško poročilo. 5. Volitve delegatov za banov. in drž. skupščino. 6. Predlogi za banovinsko skupščino. 7. Razgovori. Vsi udeleženci se prijavite tov. predsedniku Rantu zaradi skupnega kosila. Cena kosilu: z govedino 8 din, s pečenko 10 din. Prijavni rok do 9. junija t. l. Udeležba — dolžnost! Odbor.

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V KRA-

NJU je zborovalo v Cerkljah dne 6. maja t. l.

Predsednik tov. Rant pozdravi navzočne, otvori zborovanje ter se v toplih besedah spominja na cerkljanskem pokopališču počivajočih zaslužnih tovarišev Josipa Lapajnetu, Andreja Vaukna in I. Zamana. Te spominske besede so zborovalci poslušali stoje.

Prav tako pozdravi po predsednikovih besedah zborovalce domačin cerkljanske šole, šolski upravitelj tov. Rozman, ki izraža veselje in zadovoljstvo Cerkljanov, ker se je učiteljstvo vsega sreza prišlo pokloniti našim vzornim tovarišem, ki jih je omenjal predsednik in ki jim je zadnji dom na tukajšnjem pokopališču.

Po navedenih pozdravih poda predsednik situacijsko poročilo, ki se vzame brez razprave na znanje.

Sledi referat prof. Čopiča: »Učiteljstvo in domača vzgoja«. Svoja izvajanja je g. profesor raztegnil na široko polje vsestranske vzgoje ter dela učiteljstva na tem polju. Podal je smernice za tako delo ob sodelovanju ljudstva. Obvestil nas je, da je »Pedagoška centrala« sklenila, da priredi teden domače vzgoje v mesecu septembru. Dobro bi bilo, da se po vsej banovini takrat obravnava ta vprašanja. Potrebno gradivo, kakor tudi navodila za ustanavljanje društev »Šola in dom« daje drage volje zveza društev »Šola in dom« v Ljubljani vsem interesentom na razpolago.

Navzočni so z burnim odobravanjem nagradili aktualno in zanimivo predavanje.

Tajnikovo poročilo poda namesto opravičeno zadržanega tajnika tov. podpredsednik Rapé. Med drugim omenja tudi resolucijo kmetijske zbornice glede reforme šol, ki je izzvala živahno debato. Končno se je zbor pridružil stališču, ki ga je v tem pogledu zavzela sekcija JUU za dravsko banovino.

O organizaciji PRK je poročal tov. Starman iz Ljubljane.

Blagajniško poročilo je podala tov. blagajničarka Skodlarjeva ter pozvala posebno one člane, ki so s plačilom članarine v velikem zaostanku, naj vendar skoro store svojo stanovsko dolžnost do organizacije.

Predsednik tov. Rant poziva dotične šole, ki so izvedle akcijo podpor za obmejne šole, pa o tem še niso poročale, da to nemudoma store.

Prihodnje zborovanje bo v prvih dneh meseca junija na željo večine članstva ob lepem vremenu na Šmarjetni gori, drugače pa v Šmartnem pri Kranju.

Dnevni red je bil s tem izčrpan, učiteljstvo pa se je ob dvestletnici smrti nepozabnega predsednika tov. J. Lapajnetu poklonilo njegovemu spominu na grobu. Tov. nadzornik Rupret je v vznešenih besedah poudaril, da se sicer nismo prišli ponovno poslavljati od njega, pač pa smo prišli na njegov grob, da črpamo ob njem vzpodbude za delo in novih moči, ki jih je imel on v vseh ozirih v toliki meri. Učenka cerkljanske šole je deklamirala priložnostno pesem, učitelji pa zapeli žalostinko »Vigred se povrne«.

Po tem pietetnem činu se je učiteljstvo zbralo na skupno kosilo, kjer je v tovariški družbi preživelo nekaj lepih ur v območju krasnih naših planin.

Vlado Rapé s. r.,

zapisnikar.

Fr. Rant s. r.,

predsednik.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5 —

Vse dni velesejma nudim šolski mladini kosilo za 4 din in učiteljstvu znaten popust.

Paviljon V I D M A R,

veselični prostor velesejma v Ljubljani.

Tudi za učiteljstvo je

Zadruga državnih uslužbencev

za nabavo potrebščin v Ljubljani,
(Nabavljalna zadruga) Vodnikov trg št. 5

Stanovska dolžnost vsega zavednega učiteljstva bi morala biti, da se včlani v to zadrugo in da kupuje v njej vse svoje potrebščine. Delež po din 100—, vpisnina din 5—. Blago prvovrstno, postrežba točna, cene konkurenčne, ob koncu leta ristorno. — Vpišite se takoj! — Telefon št. 44-21

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874. Poštni čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413. Posojila do Din 10.000— vsem javnim nameščencem po 7% proti zasnabi na plačo na prvem mestu in poroštvo.